

Osebne vesti

Ob šestdesletnici Marije Oblak - Čarni

Dne 20. decembra 1992 je praznovala šestdesetletnico svojega življenja Marija Oblak-Čarni, direktorica Arhiva Republike Slovenije. Rodila se je v Krmelju na Dolenjskem kot drugi otrok v delavski družini Antona Oblaka in Roze, rojene Pšenica. Otroška leta je preživela v Krmelju in Mokronogu, odraščala na Verdu pri Vrhniki, življenjsko ustvarjalna pa v Ljubljani. Svoje znanje je pridobivala najprej v »učilni zidani« v Mokronogu; zaradi vojnih razmer je najprej tam obiskovala »partizansko« gimnazijo, zatem pa gimnazijo v Novem mestu, po preselitvi na Verd pa bežigrasjsko gimnazijo v Ljubljani, kjer je maturirala leta 1951. Po maturi je študirala zgodovino na Filozofski fakulteti v Ljubljani in je diplomirala 3. oktobra 1957. Že v okviru študijskih obveznosti je obiskovala tedanji Državni arhiv LRS, ob tem pa je spoznavala mikavnosti arhivskega dela. Zato ni naključje, da se je po uspešno končanem študiju zaposlila v arhivskem oddelku Muzeja narodne osvoboditve. Leta 1959 se je z reorganizacijo Muzeja narodne osvoboditve arhivski oddelek odcepil iz muzeja in je prešel v sestav Inštituta za zgodovino delavskega gibanja, Marija Oblak-Čarni pa je postala arhivar v arhivskem oddelku omenjenega Inštituta. Maja 1960 je uspešno opravila arhivski strokovni izpit. Urejanje in strokovna obdelava arhivskega gradiva s področja narodnoosvobodilnega boja je zaradi svoje strukture zahtevalo poseben pristop, ki ga je jubilatka uspešno uveljavila, in prav ta uspešnost je pripomogla, da se je sorazmerno hitro vključila v krog najvidnejših slovenskih arhivskih strokovnjakov. Junija 1973 je položila specialistični izpit kot arhivist svetovalec za arhivsko gradivo, nastalo po letu 1848 in za gradivo arhivskih provenienc s področja narodnoosvobodilnega boja. Maja 1974 je bila prevedena v naziv višji arhivist, 11. decembra 1978 pa je pridobila naziv arhivski svetnik.

Po upokojitvi Jožeta Mačka, dolgoletnega ravnatelja Arhiva Slovenije, jo je leta 1974 na njegovo mesto na predlog delovnega kolektiva Arhiva Slovenije Skupščina SR Slovenije imenovala za direktorico Arhiva Slovenije. To delovno mes-

to je Marija Oblak-Čarni zasedala od julija 1974 dalje, s presledkom 1984-1988 in ga zaseda še danes. V letih 1984-1988 je bila republiška svetovalka in namestnica direktorice Arhiva SR Slovenije Eme Umek.

Delo Marije Oblak-Čarni moramo razdeliti na dve obdobji, in sicer na obdobje med letoma 1957 in 1974 in na obdobje po letu 1974. Skozi obe obdobji pa je veliko dela posvetila Arhivskemu društvu Slovenije, Zvezi društev arhivskih delavcev Jugoslavije in Skupnosti arhivov Slovenije. Z nastopom službe kot arhivar-pripravnik v arhivskem oddelku Muzeja narodne osvoboditve v Ljubljani leta 1957 in kasneje v Arhivu Inštituta za zgodovino delavskega gibanja, je Marija Oblak-Čarni strokovno obdelovala arhivsko gradivo partizanskih provenienc, ga urejala, popisovala in izdelovala pripomočke za uporabo. O ohranjenosti tega gradiva in njegovi ureditvi je na arhivskih posvetovanjih z referati in koreferati seznanjala slovensko in jugoslovansko arhivsko javnost. Z izborom dokumentov je sodelovala na arhivskih razstavah. Sodelovala je pri izdelavi kronologij dogodkov NOB in pri objavljanju dokumentov o ljudski revoluciji v Sloveniji, kjer je bila sodelavec pri knjigah 1-4, kot soavtor pri knjigah 5-7. V času 17-letnega dela v arhivu Inštituta za zgodovino delavskega gibanja je postala eden izmed boljših poznavalcev arhivskega gradiva za obdobje 1941-1945.

Z nastopom službe v arhivskem oddelku Muzeja narodne osvoboditve je postala član Arhivskega društva Slovenije. Že leta 1959 je bila kooptirana v društveni odbor, leta 1968 pa je bila izvoljena za predsednico društva, predsedovala mu je do leta 1976. V letih 1965-1969 je bila član uredniškega odbora Arhivista, časopisa Zveze društev arhivskih delavcev Jugoslavije, v letih 1968-1976 pa je bila kot predsednica Arhivskega društva Slovenije član odbora Zveze društev arhivskih delavcev Jugoslavije.

V Arhivskem društvu Slovenije je sodelovala sprva v društvenih akcijah ob arhivskih tednih, sodelovala je na posvetovanjih arhivskih delavcev Slovenije in na zveznih posvetovanjih, kjer je z

referati in diskusijami tudi prispevala k napredku arhivske stroke in arhivske službe. Sodelovala je pri pripravljanju priložnostnih razstav kot na primer ob kongresu Zveze arhivskih delavcev Jugoslavije na Bledu leta 1961, s prispevki, objavljenimi v časopisu, pa je prispevala k popularizaciji, in osveščanju o pomenu arhivske službe v Sloveniji. V času njenega predsedovanja Arhivskemu društvu Slovenije so bila speljana skupaj s Sekcijo za narodno in občo zgodovino pri SAZU zelo odmevna posvetovanja o objavljanju virov za zgodovino Slovencev; rezultat teh posvetovanj je bila objava publikacije z naslovom Program edicij virov za slovensko zgodovino (Ljubljana, 1972). V času predsedovanja Marije Oblak-Čarni je Arhivsko društvo Slovenije izdalo naslednje publikacije: Arhivi v Sloveniji (Ljubljana, 1970), Program edicij virov za slovensko zgodovino (Ljubljana, 1972), serija učbenikov Arhivska tehnika (Ljubljana, 1972), Arhivistika (Ljubljana, 1973), Zgodovina arhivistike in arhivske službe (Ljubljana, 1976). Leta 1974 je društvo zastavilo izdajo serije Virov, za katero je prof. dr. Janko Pleterški pripravil Poročilo avstrijske vladne komisije o političnem preganjanju Slovencev v letih 1914-1917 (Ljubljana, 1980 in 1982). Arhivsko društvo je ob 50 letnici neizpolnjenega Arhivskega sporazuma med Jugoslavijo in Avstrijo junija 1973 pripravilo posvet in objavilo Odprto pismo o tem vprašanju. Odprto pismo je bilo natisnjeno v štirih svetovnih jezikih in bilo poslano na razne naslove doma in v tujini, med drugim tudi veleposlaniku Republike Avstrije v Jugoslaviji, generalnemu sekretarju Organizacije združenih narodov, Mednarodnemu arhivskemu svetu v Parizu, Zveznemu sekretariatu za zunanje zadeve Jugoslavije, mnogim časopisnim uredništvom ter posameznikom. Odprto pismo je bilo objavljeno v več časopisih in je bilo deležno velike pozornosti. Ta akcija Arhivskega društva Slovenije je tudi pripomogla, da je Republika Avstrija leta 1975 sporočila, da je pripravljena obnoviti leta 1960 prekinjena arhivskega pogajanja, na osnovi katerih je bila vrnjena Sloveniji in Jugoslaviji v desetih predajah precejšnja količina dragocenega arhivskega gradiva, žal pa so pogajanja zaradi sedanjih političnih razmer ponovno zastala.

Marija Oblak-Čarni ima tudi pomemben delež za izhajanje slovenskega arhivskega strokovnega časopisa Arhivi. Ideja za izdajanje tega časopisa je bila prisotna že v času njenega predsedovanja. Na posvetovanju arhivskih delavcev v Slovenj Gradcu leta 1974 je bil sprejet sklep, da bo društvo začelo izdajati svoje glasilo, pripravilo je zasnovo časopisa in imenovalo uredniški odbor, v katerem je bila Marija Oblak-Čarni odgovorna urednica. Prva številka Arhivov je bila posvečena objavi referatov s posvetovanja v Slovenj Gradcu;

zaradi nenavadnih zapetljajev je izšla šele leta 1978.

Na posvetovanju v Slovenj Gradcu je bil sprejet tudi sklep, da se posveti pozornost sistematičnemu izobraževanju arhivskih delavcev na srednji, višji in visoki stopnji. Razgovori za pouk arhivistike na višji in visoki stopnji so potekali na oddelku za zgodovino Filozofske fakultete v Ljubljani, arhivisti pa so predložili študijski program; študij arhivistike na Filozofski fakulteti pa se je začel leta 1978.

V čas jubilatkinega predsedovanja Arhivskemu društvu Slovenije spada tudi začetek praznovanja Dneva arhivov v Sloveniji. Za Dan arhivov je bil proglašen 20. oktober. Za Dan arhivov so arhivi v Sloveniji pripravili posebne razstave in druge prireditve, širši javnosti odprli vrata svojih skladišč, obiskovalcem pa predstavili svojo dejavnost.

Prihod Marije Oblak-Čarni za direktorico Arhiva SR Slovenije leta 1974 pomeni pomembno prelomnico za Arhiv SR Slovenije kot tudi za njeno nadaljnje delo. Ko je prišla v Arhiv SR Slovenije je bila brez izkušenj za vodenje tako pomembne kulturno-upravne republiške institucije. Arhiv SR Slovenije je bil takrat v stagnaciji, izgradnja in sanacija arhivskih prostorov in skladišč je bila ustavljena, arhiv že več let ni pridobil nobenega novega strokovnega delavca. Novo arhivsko skladišče ob Rožni ulici je bilo gradbeno dograjeno, ni pa bilo opremljeno, da bi se vanj namestilo arhivsko gradivo, ki je bilo zloženo na kupih. Po prihodu v arhiv je v sodelovanju s strokovnimi delavci pripravila dolgoročni načrt o sanaciji Arhiva SR Slovenije za obdobje 1975-1984, s katerim naj bi se doseglo do neke meje normalno delovanje Arhiva SR Slovenije. Z veliko vnemo, s svojim zanimanjem in ugledom in ob pomoči celotnega, sicer maloštevilnega delovnega kolektiva, je uspela, da se je program sanacije Arhiva SR Slovenije nadaljeval po dolgoročnem načrtu. Republiška skupščina je leta 1977 sprejela sklep o sanaciji arhivskih zgradb, to je Virantove hiše in Gruberjeve palače, v katerih so bila načrtovana arhivsko skladišče, upravni prostori arhiva ter restavratorsko-konservatorski laboratorij. Tri leta po dograditvi nove skladiščne zgradbe ob Rožni ulici je bila nadzidana še četrta etaža arhivskih skladišč, s tem se je pridobilo prostor za okoli 1.500 tekočih metrov arhivskega gradiva. S sanacijo arhivskih skladišč je arhiv pridobil sodobno tehnično opremo za arhivsko gradivo, arhivska skladišča pa klimatske naprave. V času sanacije Arhiva SR Slovenije je arhiv pridobil še skladiščne prostore v obnovljenem gradu Lisičje pri Škofljici (leta 1984), obnovljeno je bilo tudi dislocirano arhivsko skladišče na Cankarjevi ulici v Ljubljani; žal pa zaradi stabilizacijskih razmer

celotna sanacija Arhiva SR Slovenije z načrtovano novogradnjo ni bila izpeljana po predvidenem načrtu. Z izvedeno sanacijo je arhiv pridobil za več kot 15.000 tekočih metrov arhivskih skladišč s sodobnimi kovinskimi policami. Arhiv SR Slovenije se je s sanacijo postopno približeval ravni in funkciji delovanja arhivov v Srednji Evropi.

Pomembno pozornost je Marija Oblak-Čarni posvetila povezovanju Arhiva SR Slovenije z drugimi kulturnimi, prosvetnimi in znanstvenimi zavodi v Sloveniji kot tudi arhivi v drugih jugoslovanskih republikah in pokrajinah. Omogočala je ogled številnih arhivov po Jugoslaviji, kjer so se strokovni delavci seznanjali z arhivsko prakso in strokovnim delom v posameznih obiskanih arhivih. Strokovnim delavcem je omogočala udeležbo na arhivskih posvetovanjih in kongresih, ki so jih organizirali Zveza društev arhivskih delavcev Jugoslavije in posamezna republiška društva, na katerih so tudi slovenski strokovnjaki aktivno sodelovali pri reševanju obravnavane arhivske problematike.

Jubilantka si je veliko prizadevala za povečanje kulturno-prosvetnega sodelovanja slovenskih arhivskih strokovnjakov z arhivi v inozemstvu, v katerega niso bili vključeni le arhivski delavci Arhiva SR Slovenije, temveč tudi delavci iz ostalih slovenskih arhivov. Arhivski delavci Slovenije so se s tem spoznavali s strokovnim delom pomembnejših evropskih arhivov.

Veliko skrb je Marija Oblak-Čarni posvetila mladim arhivskim kadrom in njihovemu strokovnemu delu. Bila je med pobudniki za strokovno usposabljanje arhivskih delavcev v arhivih in arhivskih delavcev v registraturah ustvarjalcev arhivskega gradiva. V Arhivu SR Slovenije so se organizirali arhivski tečaji za arhiviste pripravnike, posameznim pripravnikom se je omogočalo krajšo prakso, s katero so se seznanili z arhivskim gradivom in strokovnim delom v arhivu. Arhivski strokovni delavci Arhiva SR Slovenije so za arhivske delavce v registraturah ustvarjalcev arhivskega gradiva pripravili posebne tečaje, namenjene njihovemu usposabljanju za delo z dokumentarnim in arhivskim gradivom.

Po prihodu Marije Oblak-Čarni v Arhiv SR Slovenije se je okrepila tudi kulturno-prosvetna dejavnost. Ob njenem prihodu je Arhiv SR Slovenije za 30 letnico svojega delovanja pripravljala arhivsko tematsko razstavo Nacionalni in socialni programi pri Slovencih od leta 1848 dalje. Takoj se je vključila v pripravljanje razstave. Razstava je bila najprej postavljena v Ajdovščini, nato pa še v drugih krajih po Sloveniji. V naslednjih letih sta bili pripravljene še dve odmevni tematski razstavi, ki sta bili postavljene v številnih krajih po Sloveniji. Vse tri tematske razstave je Arhiv SR Slovenije postavil tudi v razstavnih pro-

storih Srbske narodne biblioteke v Beogradu, razstavo Nacionalni programi pa tudi v Prištini. V času jubilarne vođenja so bile v Arhivu SR Slovenije postavljene še štiri tematske in tri občasne razstave. Za vse razstave so bili pripravljene katalogi razstavljenih dokumentov. S posredovanjem Marije Oblak-Čarni so bile ljubljanski javnosti na ogled nekatere uspešne arhivske razstave Arhiva Jugoslavije in Srbske narodne biblioteke iz Beograda in razstava Pokrajinskega arhiva iz Prištine, ki so imele ugoden odmev v slovenski politični in kulturni javnosti.

Po prihodu Marije Oblak-Čarni v Arhiv SR Slovenije in po sanaciji arhivskih skladišč je nastalo vprašanje prevzemanja in urejanja filmskega arhivskega gradiva. Jubilatka se je soočala z žgočim vprašanjem dediščine filmskega gradiva po Triglav filmu, kasneje pa še Viba filmu, ki ni izpolnjeval obveznosti za izročanje filmskega arhivskega gradiva Arhivu SR Slovenije. Številni razgovori med Arhivom SR Slovenije in predstavniki Viba filma niso uspešno rešili vprašanja izročanja filmskega gradiva; to vprašanje je bilo rešeno šele s posredovanjem Republiškega komiteja za kulturo in Kulturne skupnosti Slovenije, ki sta finančno omogočila kopiranje filmov za arhiviranje v Arhivu SR Slovenije. Jubilatka je nadalje posvetila veliko skrb zbiranju in hranjenju arhivskega gradiva pomembnejših občanov, slovenskih kulturnih, javnih političnih delavcev. Z akcijami ob slovenskem kulturnem prazniku 8. februarju je Arhiv SR Slovenije na njeno pobudo pripravil in razposlal najvidnejšim slovenskim političnim, kulturnim in javnim delavcem posebno vabilo, s katerim jih je opozoril na pomen obranjanja njihovega osebnega arhiva in jih prosil, naj izročijo svoj osebni arhiv Arhivu SR Slovenije. Odziv na poslano vabilo je bil zelo ugoden, tako da je Arhiv SR Slovenije v zadnjem desetletju postal bogatejši za številne osebne arhivske fonde najpomembnejših slovenskih kulturnih in javnih delavcev polpretekle dobe. V sestav Arhiva Republike Slovenije je leta 1989 prišel še Zgodovinski arhiv CK ZKS, leta 1992 pa še arhiv Inštituta za novejšo zgodovino. Priprave za izvedbo priključitve obeh arhivov z vsem arhivskim gradivom in njihovimi kadri je vodila Marija Oblak-Čarni.

Pomembno delo je jubilatka opravila pri založniški dejavnosti v arhivu. Pod njenim vodstvom in uredništvom je arhiv začel izdajati serijo Virov za slovensko zgodovino v okviru katere so bili objavljeni Deželnozborski spisi kranjskih stanov, knjiga I (1980), knjiga II (1986) ter nadaljeval s serijo katalogov k arhivskim razstavam in serijo inventarjev pomembnejših arhivskih fondov in zbirk. S svojimi publikacijami je Arhiv SR Slovenije začel

izmenjavo publikacij z drugimi arhivi v Jugoslaviji in inozemstvu ter drugimi kulturnimi zavodi.

Po obovitvi arhivskih pogajanj z Avstrijo za vračanje arhivskega gradiva po arhivskem sporazumu iz leta 1923 in protokolu iz leta 1958 je bila Marija Oblak-Čarni kot direktorica Arhiva SR Slovenije nepogrešljiv član slovenske in jugoslovanske delegacije za izvedbo tega sporazuma. S poglobljenim delom v obsežni in komplicirani problematiki arhivskega sporazuma in obsežnih jugoslovanskih zahtev je v razpravah ekspertnih skupin in na sejah mešane komisije pripomogla k prenekaterim rešitvam, ki so bile sprejete po dolgotrajnih pogajanjih.

Kot direktorica Arhiva SR Slovenije je jublantka tudi članica slovenske delegacije za vračanje arhivskega gradiva iz Italije po Osimskih sporazumih. S pomočjo arhivskih strokovnjakov Arhiva SR Slovenije in pokrajinskih arhivov v Kopru in Novi Gorici je pripravljala podlage za pogajanja.

Po razpadu Jugoslavije je Marija Oblak-Čarni postala članica slovenske delegacije za rešitev vprašanja nasledstva kulturne dediščine po razpadli Jugoslaviji. Vodi podskupino za arhive in sodeluje na razgovorih v Bruxellesu v okviru Mirovne konference o Jugoslaviji.

Veliko odgovornih nalog je jublantka opravila v okviru Skupnosti arhivov Slovenije. Kot direktorica Arhiva SR Slovenije, kjer je bil sedež skupnosti, je skrbela za izvajanje njenega programa. Njena naloga ni bila omejena le na Arhiv SR Slovenije, saj so bile skupnosti naložene usklajevalne naloge arhivske službe v republiki. Posvetila se je reševanju problematike pokrajinskih arhivov v Kopru in Novi Gorici, ki sta v tem času delovala v najtežjih razmerah, brez ustreznih skladiščnih in delovnih prostorov. Z velikimi naporji skupnosti arhivov Slovenije in po posredovanju posameznih delavcev Arhiva SR Slovenije je v Kopru in Novi Gorici le prišlo do sprejemljivih rešitev in sanacije v obeh pokrajinskih arhivih. Skupnost arhivov Slovenije je pod njenim volstvom opravila pomembno delo pri izobraževanju strokovnih kadrov v arhivih, obnovilo se je vprašanje financiranja zgodovinskih in pokrajinskih arhivov, poenotilo se je strokovno delo v arhivih, urejalo se je mednarodno kulturno-prosvetno izmenjavo in evidentiranje arhivskega gradiva v inozemskih arhivih, ki zadeva Slovenijo in Slovence. Izboljšalo se je sodelovanje med slovenskimi arhivi. Zelo pomembno delo je opravila skupnost pri pripravljanju Zakona o naravni in kulturni dediščini ter pri izdelavi podzakonskih aktov. Podlage za zakonske določbe in za podzakonske akte so pripravili slovenski arhivski strokovnjaki, o njih je potem razpravljala skupnost, ki jih je nato posredovala Republiškemu komiteju za kulturo v nadaljnji postopek.

V okviru skupnosti so bili tudi pripravljene sezname ustvarjalcev arhivskega gradiva, na osnovi katerih so posamezni arhivi v republiki opravliali prevzemanje arhivskega gradiva.

Ko je bila na osnovi Zakona o naravni in kulturni dediščini ukinjena Skupnost arhivov Slovenije, je bil na pobudo Marije Oblak-Čarni ustanovljen Odbor za koordinacijo pri Arhivu SR Slovenije, saj je jublantka vztrajala, da se mora zagotoviti vsaj poenoteno delovanje stroke, če je bila že arhivska služba neenotno organizirana, kar posebej velja za status Arhiva SR Slovenije, ki je bil republiška upravna organizacija. Med najpomembnejše akcije, ki sta jih Arhiv SR Slovenije in Odbor za koordinacijo izvedla po zaslugi Marije Oblak-Čarni je bila akcija za reševanja slovenskega arhivskega gradiva, ki ga je hotel prevzeti Arhiv Jugoslavije na osnovi novega Zakona o arhivskem gradivu federacije. Na pobudo Marije Oblak-Čarni je stekla obsežna akcija z ostro in učinkovito razpravo med delegati v slovenski in zvezni skupščini, s katero so slovenski delegati uspeli zadržati v Sloveniji obsežno najpomembnejše arhivsko gradivo za slovensko zgodovino NOB.

Ko je bila jublantka v letih 1984-1988 v Arhivu SR Slovenije kot republiška svetovalka, je bila članica jugoslovanske komisije za raziskave v vatikanskih arhivih. Pripravljala je program raziskav za Slovenijo, ki ga uspešno opravlja dr. Dolinar. Nadalje je pripravila zasnovo in organizirala izdajanje arhivskega informativnega biltena Obvestila, ki so začela izhajati leta 1985, in je tudi glavna urednica.

Jublantka Marija Oblak-Čarni je bila vsestransko angažirana arhivska in družbena delavka. Poleg dela, opravljenega v arhivskih institucijah, je bila v letih 1973-1974 delegatka v Skupščini SR Slovenije, kot direktorica Arhiva SR Slovenije je bila članica Republiškega komiteja za kulturo, članica Sveta za tradicije RK SZDL in odbora za spomeniško varstvo. V letih 1985-1988 je bila predsednica Zveze zgodovinskih društev Slovenije, bila je članica sveta Muzeja ljuilske revolucije v Ljubljani, članica sveta Zgodovinskega arhiva v Ljubljani, članica sveta Viba filma in Filozofske fakultete v Ljubljani. Sodelovala je tudi pri reševanju vprašanj arhivsko-muzejske službe Univerze v Ljubljani. Za svoje delo je leta 1978 prejela državno odlikovanje Red dela z zlatim vencem.

Jublantka Marija Oblak-Čarni je bila vestna delavka, dragocena sodelavka in prijateljica. Kot direktorica arhiva ni nikdar nikomur odrekla svoje pomoči, pripravljena je bila poslušati drugače misleče in jim je pomagala, če so jo zaprosili za pomoč. V strokovnih razpravah je bila načelna in vedno pripravljena razčiščevati arhivsko problematiko. Nasprotna stališča je spre-

jemala, kadar so bila utemeljena, dobra in koristna za napredek arhivistike in arhivske službe v Sloveniji.

Ob 60 letnici ji želimo še veliko zdravja, v družinskem krogu veliko sreče in zadovoljstva, na arhivskem področju pa še veliko uspehov pri njenem delu, zlasti pri vračanju naše arhivske dediščine po mednarodnih pogodbah, saj je v Sloveniji najboljši poznavalec te problematike.

Peter Ribnikar

Bibliografija

Razprave in članki

Partizanske akcije na železnici Zalog - Rakek pod italijansko okupacijo. Prispeljki za zgodovino delavskega gibanja, 1960, str. 229-264

Kronološki pregled dogodkov v Ljubljani v prvi polovici 1942. leta. Letopis muzeja narodne osvoboditve, 1958, str. 265-303 (soavtor)

Kronološki pregled dogodkov v Ljubljani v drugi polovici 1942. leta. Prispeljki za zgodovino delavskega gibanja, 1960, št. 1, str. 205-274 (soavtor)

Spomeniki narodnoosvobodilnega boja v Ljubljani, Partizanski pohod ob žici okupirane Ljubljane, Ljubljana 1961 (soavtor)

Kronološki pregled dogodkov v Ljubljani od 17. septembra 1941 do 23. februarja 1942, Ljubljana v ilegali II, Ljubljana 1961, str. 481-493 (soavtor)

Okraj Ljubljana, Pomniki naše revolucije, Mladinska knjiga, Ljubljana 1961, str. 21-105 (soavtor)

Pregled najvažnejših dogodkov v Ljubljani v letu 1942. Kratak pregled belogardističnih postojank 1942 v ljubljanski okolici, Ljubljana v ilegali, III. Mesto v žici. Državna založba Slovenije, Ljubljana 1967, str. 481-493 (sodelovala)

Viri za zgodovino Osvobodilne fronte. Prispeljki za zgodovino delavskega gibanja 1966, št. 1-2, str. 447-458

Oktober u Jugoslaviji 1918-1945. Izbor dokumenata o godišnjicama oktobra. Institut za izučavanje radničkog pokreta, Beograd 1967, 816 strani (slovenske letake izbrala skupaj s sodelavkami)

Okrožje Kranj v NOB, Kranjski zbornik, 1970, str. 24-31

Arhivska čitalnica in njena oprema, Arhivska tehnika, Ljubljana 1972, str. 195-198

Nepopravljiva škoda - Zgubljene ali uničene gradiva ni mogoče nadomestiti (Stanje arhivske službe v Sloveniji), Delo 12. 5. 1973, str. 20

Objavljanje virov iz obdobja narodnoosvobodilnega boja, Arhivist XXIV, št. 1, 1974, str. 36-42

Dvajset let Arhivskega društva Slovenije, Arhivi I, 1, 1978, str. 7-10

Osnovi organizacije stručnog rada u arhivima SFRJ, Arhivist XXVII, 1, 1977, str. 153-197 (soavtor)

O iskanju in uporabljanju virov in literature o okupacijskih sistemih in NOB v Sloveniji za leto 1951 (v zgodovinskih krožkih na srednjih šolah), Mladina 21. oktobra 1976, str. 15

Arhivsko gradivo za zgodovino Komunistične partije na Slovenskem, Arhivist XXVII, Beograd 1977, št. 2, str. 83-87

Ob dnevu arhivov, Arhivsko gradivo v Sloveniji po osvoboditvi, Ljubljana 1978 (izd. Arhivsko društvo Slovenije), str. 11, 12

Vsak narod ima pravico do svojih arhivov (o neizpoljenem Arhivskem sporazumu z Avstrijo), Delo 13. aprila 1974, sobotna priloga, str. 21; Naš tednik, Celovec, 16. maja 1974, str. 3; »Avstrija je kriva, da pogodbe niso izpolnjene«, Slovenski vestnik, Celovec, 3. maja 1974, str. 2

Načrtovanje in gradnja arhivske stavbe, I. posvetovanje, Arhivi 1979, Arhivsko društvo Slovenije in organizacijski odbor Maribor, 1980 (soavtor)

Organi ljudske oblasti na Slovenskem med leti 1941-1944 in njihovi arhivski fond, Arhivi II, Ljubljana 1979, str. 51-56

K programiranju dela v arhivih, Arhivist XXX, 1, 1980, str. 125-126

Arhivska služba do leta 2000, Kulturna skupnost Slovenije, Študije in gradiva, 16/1983, str. 55-58

Pomembne zgodovinske obletnice in arhivi, Arhivi 1985, št. 1-2, str. 97

Strokovna obdelava in popisovanje gradiva družbenopolitičnih organizacij, Arhivi VI, Ljubljana 1983, št. 1-2, str. 45-49

Arhivi v Sloveniji v letih 1945-1950, Arhivi XIII, Ljubljana 1990, št. 1-2, str. 83-92

Filmski arhiv v Pragi, Obvestila Arhiva RS VII, št. 4, Ljubljana 1991, str. 45-47

O arhivih. Poslovni dnevnik »Diznova kronika«, založila Mladika, Ljubljana 1991

Organizacija arhivske službe v Sloveniji, Arhivi XIV, Ljubljana 1991, št. 1-2, str. 27-31

Ljudska oblast na Slovenskem 1941-1947, Kočevje 1973, katalog (sodelovala)

Nacionalni in socialni programi pri Slovencih, Ljubljana 1975, katalog (sodelovala)

Kadrovska problematika v arhivih, Sejni zapisniki Skupščine Socialistične republike Slovenije, Ljubljana 1974 (57. seja, 15. maja 1973, točka 16: Osnutek zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o arhivskem gradivu in arhivih, str. 99)

O nalogah in delu arhivov, Sejni zapisniki Skupščine republike Slovenije, Ljubljana 1978 (55. seja, 14. decembra 1977, točka 7: Informacija o arhivski službi SR Slovenije, ki jo je Skupščini predložil v obravnavo IS, str. 229-233)

Arhivsko gradivo je temeljna informacija o razvoju družbe, Obveščanje in odločanje, 4, Ljubljana 1982

Vsevezni znanstveno-raziskovalni inštitut za dokumentalistiko in arhivistiko (VNIDAD) v Moskvi, Raziskovalec, 12, Ljubljana 1982, str. 401-402

Temelji naše »Koposove piramide«, Govori direktorica Arhiva SR Slovenije, spraševal je Slavko Fras, Naši razgledi 1, 38, 6. 10. 1989, št. 19, str. 564

Zasedanje jugoslovansko-italijanske arhivistične komisije v Rimu junija 1990, Arhivi XIII, Ljubljana 1990, št. 1-2, str. 154-155

Lizika Jančar-Majda, Enciklopedija Jugoslavije 1960, 4. zv. Levstik Jože, Enciklopedija Jugoslavije 1962, 5. zv.

Preatoni Zdenka Tajda, Arhivi II, 1979, št. 1-2, str. 117-118

Janko Liška, In memoriam, Arhivi VI, Ljubljana 1983, št. 1-2, str. 177-178

Dr. Fran Zwitter - osemdesetletnik, Arhivi 1985, št. 1-2, str. 168-170

Dr. Tone Ferenc je šestdesetletnik, Arhivi XI, Ljubljana 1988, št. 1-2, str. 122-123

Fran Zwitter (24. 10. 1905 - 14. 4. 1988) - Arhivi in naši rojaki na tujem, Arhivi XII, št. 1-2, 1989, str. 108-109

Marija Verbič - petinsedemdesetletnica, Arhivi XII, 1989, št. 1-2, str. 112-113

Ivan Nemanič - šestdesetletnik, Arhivi XIV, št. 1-2, 1991, str. 123-124

Dr. Vasilij Melik - sedemdesetletnik, Arhivi XIV, št. 1-2, 1991, str. 124

Jože Mažek. In memoriam, Delo, Ljubljana 28. januarja 1992; Obvestila Arhiva RS VIII, št. 1, 1992, str. 48-49

Knjige (Izdaje virov)

Dokumenti ljudske revolucije v Sloveniji, knjiga 1, 1962, knjiga 2, 1964, knjiga 3, 1966, knjiga 4, 1968 (sodelovala) Dokumenti ljudske revolucije v Sloveniji, knjiga 5, Ljubljana 1978, strani 604 (soavtor)

Dokumenti ljudske revolucije v Sloveniji, knjiga 6 (marec - april 1943), Ljubljana 1981, strani 392 (soavtor)

Dokumenti ljudske revolucije v Sloveniji, knjiga 7 (maj - junij 1943), Ljubljana 1989, strani 762 (soavtor)

Ocene in poročila

Poročilo o delu Arhivskega društva Slovenije za leto 1971, Arhivist XXII, 1972, št. 1-2, str. 211

Poročilo o delu uredniškega odbora Arhivskega društva Slovenije na občnem zboru 18. maja 1979 v Ljubljani, Arhivi II, 1979, št. 1-2, str. 74

Študijski arhivski obisk v Sovjetski zvezi, Arhivi V, Ljubljana 1982, št. 1-2, str. 85-86

Poročilo o obisku arhivskih institucij v Minsku, Arhivi 1985, št. 1-2, str. 127-128

Poročilo o obisku poljskih arhivskih strokovnjakov v Arhivu Republike Slovenije, Arhivi 1985, št. 1-2, str. 120-121

Poročilo o obisku v praških arhivih (soavtor) Arhivi XII, št. 1-2, 1989, str. 61-65

Dokumenti o vstaji v Sloveniji leta 1941, Arhivist, Beograd 1961, št. 2, str. 212-213

Putovi revolucije, glasilo Inštituta za historiju radničkog pokreta, Zagreb, letniki 1-V, 1963-1967. Prispevki za zgodovino delavskega gibanja VIII-IX, št. 1-2, Ljubljana 1968, str. 343-353

Leonid Efimovič Šepelov, Rabota issledovatelja s arhivnimi dokumentami, Moskva - Leningrad 1966, Arhivist XIX, št. 1, Beograd 1969, str. 97-98

Branko Kovačević, Omladina Jugoslavije u 1941. godini, izd. Institut za savremenu istoriju i NIP export press, Beograd 1973, strani 426. Prispevki za zgodovino delavskega gibanja, 1974, št. 1-2, str. 318-319

Nacionalni in socialni programi pri Slovencih od 1848 do 1950 (Razstava Arhiva SR Slovenije), Kronika, časopis za slovensko krajevno zgodovino, letnik 24, 1976, št. 1, str. 54-56, str. 47-48

Razprava o arhivih v Skupščini socialistične republike Slovenije, Arhivi I., 1, 1978

Działalność naukowa archiwów polskich, Warszawa - Łódź 1978, Arhivi III, Ljubljana 1980, str. 69-70

Politično preganjanje Slovencev v Avstriji 1914-1917, poročili vojaške in vladne komisije. Pripravil dr. Janko Pleterški, Ljubljana 1980, Arhivi III, Ljubljana 1980, str. 72-73

Dokumenti ljudske revolucije v Sloveniji, knjiga 6 (marec - april 1943), Ljubljana 1981 (predstavitev), Prispevki za zgodovino delavskega gibanja, Ljubljana 1982

Aktovoe istočnikovedenie. Zbornik člankov, Akademija Nauk Moskva, 1978, strani 272; Arhivi 1981, str. 191-192

Sredoje Lalič: Arhivska služba v SAP Vojvodini 1944-1975, Sremski Karlovci 1984, Arhivi 1985, št. 1-2

Dr. Jože Žontar - šestdesetletnik

Letos je praznoval šestdesetletnico svojega življenja dr. Jože Žontar, zgodovinar in arhivist. Rodil se je 15. marca 1932 staršem dr. Josipu Žontarju, znanemu pravnemu zgodovinarju, in učiteljici Anici Frankovič, ki je pribežala s Primorske, in je našla v Kranju svoj novi dom. Naš slavjenec je v Kranju obiskoval osnovno šolo v letih 1938-1942, med okupacijo se je šolal na meščanski šoli v Kranju 1942-1945, po koncu vojne pa je nadaljeval šolanje na gimnaziji v Kranju, kjer je 1950 maturiral. Tega leta se je vpisal na univerzo, sprva se je odločil za študij tehnične fizike, a ga je že po prvem semestru pritegnila zgodovina na Prirodoslovni-matematični-filozofski fakulteti v Ljubljani, kjer je leta 1955

tudi diplomiral. V času študija zgodovine je dobil dvakrat Prešernovo nagrado za seminarski deli. Takoj po diplomi se je zaposlil v tedanjem Državnem arhivu LRS, danes Arhivu Republike Slovenije, kjer je ostal do 1972 s kratko prekinitvijo enega leta, ko je služil vojaški rok. Leta 1972 je postal ravnatelj Zgodovinskega arhiva Ljubljane, kjer je ostal do aprila 1992, ko se je vrnil v republiški arhiv in danes je svetovalec vlade Republike Slovenije v Službi za matične arhivske strokovne naloge pri Arhivu Republike Slovenije. Leta 1977 je doktoriral iz zgodovine z disertacijo Strukture uprave in sodstva na Slovenskem od srede 18. stoletja do leta 1848. Ko so se dolgoletna prizadevanja Arhivskega društva